

ku.remissvar@regeringskansliet.se

cc: ku.md@regeringskansliet.se

marika.kurlberg@regeringskansliet.se

ludvig.kimby@regeringskansliet.se

Remissvar över betänkandet SOU 2025:100 Åtgärder mot illegal ip-tv (Ku2025/00953)

Patent- och registreringsverket, PRV, är expertmyndigheten för immaterialrätt. Vi har ett samlat ansvar för immaterialrätt och för att innovationer ges skydd som patent, design och varumärke. PRV är tillsynsmyndighet för kollektiv förvaltning av upphovsrätt.

PRV arbetar även för att höja kunskapen om immaterialrätt och immateriella tillgångar i Sverige så att nya idéer i teknikens och utvecklingens framkant ska kunna stärka Sveriges tillväxt och konkurrenskraft.

Inledning

PRV ställer sig positivt till utredningens förslag men kommer nedan särskilt att utveckla synpunkter som rör utredningens förslag om den tänkta rollen för PRV. I övriga delar av betänkandet utanför avsnitten 7.5.2, 7.6 samt 8.2 har PRV inga synpunkter.

7.5.2 Patent- och registreringsverkets uppdrag

PRV har tidigare haft tidsbegränsade uppdrag att höja kunskaperna inom upphovsrättsområdet. PRV noterar att utredningen föreslår ändringar i PRV:s instruktion.

PRV välkomnar förslaget att PRVs instruktion förtydligas så att uppdraget omfattar att öka kunskapen om upphovsrättens innebörd samt att kartlägga skadeverkningar av olovligt nyttjande av upphovsrättsligt skyddade verk och prestationer. PRV:s erfarenheter av tidigare tidsbegränsade uppdrag talar också starkt för att uppdraget bör ges i form av en ändring av instruktionen.

Det senare ger avsevärt bättre förutsättningar för ett långsiktigt arbete jämfört med om uppgiften skulle tilldelas i form av tidsbegränsade uppdrag.

När det gäller åtgärder mot illegala aktiviteter ligger det i sakens natur att sådana uppgifter tilldelas en myndighet snarare än att de anförtros till civilsamhället. Information från en myndighet kan av mottagarna uppfattas som objektiv, medan information från till exempel en upphovsrättsorganisation riskerar att uppfattas som partisk.

PRV instämmer i utredningens förslag att PRV är ett naturligt val av myndighet för uppgiften att öka kunskapen om upphovsrättens innebörd samt att kartlägga skadeverkningarna av olovligt nyttjande av upphovsrättsligt skyddade verk och prestationer. Inte minst då den ökande digitaliseringen i samhället gör att de olika delarna av immaterialrätten i ökande grad konvergerar.

Exempelvis finns naturligt starka kopplingar mellan upphovsrätt och det skydd för produkters utseende som följer av registrering av design (mönsterskydd) hos PRV. Ett upphovsrättsligt skyddat verk kan också utgöra grund för invändning mot ett registrerat varumärke. Digitaliseringen, inte minst utvinning av data från databaser med text och bilder, har på kort tid skapat helt nya förutsättningar för teknisk innovation. Numera finns således även en särskild koppling också mellan upphovsrätten och patenträtten där digitaliseringen skapat ett starkt beroende mellan rättsområdena.

PRV delar således utredningens problembild och behovet av ett tydligt uppdrag på området, men bedömer att uppdraget förutsätter betydligt mer resurser än de minst två årsarbetskrafter som utredningen anger. Bedömningen av finansieringsförutsättningar och bemanning redovisas i avsnitt 8.2.

De kulturella och kreativa branscherna (KKB) är en viktig del av svensk ekonomi och omsätter cirka 650 miljarder kronor årligen (2023; källa: Kreativ Sektor, *Uppdaterad statistik för de kulturella och kreativa branscherna* (2025)). KKB:s utveckling har en direkt koppling till näringslivet och utgör en central del av svensk konkurrenskraft genom sin betydelse för sysselsättning, företagande, export och skattebas.

Digitaliseringen har samtidigt inneburit att upphovsrättsliga frågor i allt högre grad berör näringslivet i stort, genom att digitalt innehåll, data och andra immateriella tillgångar blivit bärande komponenter i affärsmodeller i många sektorer. Det är således av stor betydelse för samhällsekonomin att upphovsrätten respekteras. Illegal streaming och liknande företeelser skapar störningar som slår hårt och djupt mot uphovspersoner och andra aktörer som är beroende av att systemet fungerar.

Ett tydligt uppdrag i enlighet med utredningens förslag skulle därför ge förutsättningar för stärkt tillväxt, innovation och investeringar inom KKB-sektorn. Det skapar också bättre förutsättningar att belysa de samhällsekonomiska konsekvenserna av denna utveckling och de ekonomiska skadeverkningar som olovligt nyttjande medför när lagliga investeringar, affärsmodeller och arbetstillfällen i näringslivet trängs undan.

Avgränsning mot PRVs tillsynsroll

Det föreslagna uppdraget ställer krav på att PRV ges ekonomiska förutsättningar att upprätthålla tydliga avgränsningar mot den roll myndigheten har som tillsynsmyndighet enligt lagen (2016:977) om kollektiv förvaltning av upphovsrätt.

Datastöd och rättslig grund för kartläggning

Kartläggningar av skadeverkningar bygger främst på sammanställning och analys av offentlig statistik, branschdata som tillhandahålls genom avtal samt myndighetsgemensamma lägesbilder. PRV vill uppmärksamma regeringen på att ett sådant uppdrag kan komma att innebära behandling av personuppgifter. Det kan i så fall förutsätta att uppdraget kompletteras med tydligare ändamålsbestämmelser enligt Artikel 5.1 b i GDPR. Detta gäller särskilt om uppdraget bygger på återanvändning av uppgifter från andra myndigheter eller mer detaljerade konsumtionsdata.

Uppföljning och indikatorer

PRV vill särskilt framhålla vikten av att uppdraget formuleras så tydligt och specifikt som möjligt. Ett tydligt uppdrag underlättar för myndighetens uppföljning av exempelvis kvantitativa data. Det kan till exempel handla om att PRV ska följa utvecklingen genom indikatorer som i vilken utsträckning olika målgrupper känner till upphovsrättens innebörd, i vilken utsträckning personer uppger att de konsumerar olovligt innehåll, hur många olagliga abonnemang som avslutas eller hur ofta varningar uppmärksammas (i den mån data kan delas genom avtal eller myndighetssamverkan), vilken räckvidd och träffsäkerhet PRV:s informationsinsatser har samt hur tillgången till lagliga alternativ utvecklas. En tydlig precisering av uppdraget bedöms underlätta och effektivisera både PRV:s planering och regeringens möjlighet att följa upp effekterna av uppdraget över tid.

7.6 Utred förutsättningarna för liveblockering

PRV instämmer i att frågan om liveblockering bör utredas vidare. PRV instämmer också i vikten av att regeringen avsätter resurser för att följa EU-arbetet och håller nära dialog med berörda myndigheter, inklusive PRV.

PRV vill poängtera att myndigheten inte bör ha en operativ roll i beslut om blockering eller proportionalitet i enskilda fall. Denna roll har domstolarna. PRV:s roll är att tillhandahålla korrekt och saklig information, belysa risker för överblockering och värna rättssäker prövning.

PRV bedömer att en långsiktig och kvalificerad medverkan i arbetet med liveblockering kräver att myndigheten kan bygga upp och behålla den kompetens och kapacitet som beskrivs i avsnitt 8.2.

8.2 Offentligfinansiella effekter

PRV välkomnar utredningens förslag att tilldela uppdraget till PRV genom ett tillägg till instruktionen snarare än som ett tidsbegränsat uppdrag. PRV delar utredningens bedömning att ett förtydligat kunskapsuppdrag inte kan genomföras med den ambitionsnivå som utredningen beskriver utan ökade resurser i ett långsiktigt perspektiv.

Här ser PRV anledning att särskilt förklara varför ett uppdrag inom upphovsrätten kräver långsiktig tilldelning av särskilt dedikerade resurser. Inom områdena varumärke, design och patent har PRV som ansvarig registreringsmyndighet personell kompetens i form av handläggare, ingenjörer och jurister.

Basen för utförandet av PRV:s generella uppdrag att sprida kunskaper om immaterialrätt och immateriella tillgångar hämtas således, kunskapsmässigt och personellt från den handläggande verksamheten. Någon sådan kunskapsbas finns inte när det gäller oregistrerade rättigheter, såsom upphovsrätt. Denna måste således få särskilda medel. PRV vill här även påpeka att kostnader för uppdrag gällande upphovsrätten inte bör kopplas till de avgifter som PRV tar ut för registreringsverksamheten inom ramen för myndighetens kärnprocesser.

Som redan understrukits krävs en tydlig avgränsning mot PRV:s uppgift att utöva tillsyn mot kollektiv förvaltning av upphovsrättsliga ersättningar. Förutom att säkerställa en kunskapsbas gällande upphovsrätten är därtill de uppgifter som ett uppdrag mot illegal streaming skulle kräva så komplexa att PRV skulle behöva bygga upp och upprätthålla helt ny sakkompetens.

Det föreslagna uppdraget omfattar minst fyra centrala funktioner: rättslig analys och kvalitetssäkring av information, samhällsekonomisk och statistisk analys av skadeverkningar, pedagogiskt anpassad kommunikation till flera målgrupper samt samordning av branschaktörer, andra myndigheter och EUIPO. Uppdraget skulle också kräva anskaffande av särskilt IT-stöd.

Ett kunskapshöjande uppdrag inom upphovsrätten kräver därför tilldelning av särskilda medel.

PRV bedömer att en lämplig nivå är sex miljoner kronor, motsvarande fyra årsarbetskrafter samt vissa icke-personalkostnader, bland annat för datalicenser, undersökningar, kommunikation och verktyg.

Finansieringsförutsättningar

PRVs instämmande i avsnitt 7.5.2 och bedömningen i avsnitt 7.6 bygger på antagandet att regeringen tillför resurser motsvarande minst fyra årsarbetskrafter samt särskilda medel för IT-stöd, statistiska analyser etcetera. Utan ett sådant resurstillskott bedömer PRV att det blir svårt att uppnå en grundläggande nivå.

Om uppdraget ska genomföras inom befintlig ram har PRV inga möjligheter att arbeta samlat och långsiktigt med kunskapshöjande insatser inom upphovsrättsområdet samt kartläggningar av skadeverkningar utan att nedprioritera i PRV:s kärnprocesser. Det skulle öka risken för att den problembild som utredningen beskriver inte kan hanteras på ett tillräckligt effektivt sätt.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Anna Jardfelt efter föredragning av Thomas Riesler, senior jurist. Vid ärendets slutliga beredning har även Magnus Ahlgren, chefsjurist, Sara Backman, avd ch, Andres Delgado Lopez, avd ch samt Håkan Ekdahl, avd ch, deltagit. Ärendet signeras elektroniskt.